

Al rescat de l'euro

- És qüestionable si una associació d'estats com la UE pot mantenir-se sense un Estat central

JOAQUIM COELLO

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 24.05.10

The Economist, setmanari conservador britànic d'informació general i econòmica, publicava un article en què es referia a la situació dels països europeus amb dificultats com a conseqüència de la crisi. La primera referència era Grècia, el problema, i també Irlanda, Portugal i Espanya, els que podrien esdevenir problemes. Els dos paràmetres que més bé reflecteixen la situació de l'economia dels estats són el dèficit públic, és a dir, la diferència entre ingressos i despeses de les administracions públiques, i el deute extern, és a dir, la diferència acumulada entre importacions i exportacions.

Un dèficit públic elevat significa que l'Estat gasta i inverteix més del que ingressa per impostos. Un deute extern alt significa que s'importa més del que s'exporta, la qual cosa significa una manca de competitivitat de la pròpia economia, que té dificultats per vendre a l'exterior productes i serveis. El Regne Unit té un dèficit similar al d'Espanya, Portugal o Irlanda, i quasi el doble de la mitjana dels països de la UE- 27, però té un deute extern doble del d'Espanya i similar al de Portugal.

El fet que *The Economist* no fes referència al Regne Unit com a país amb una economia en dificultats evidencia el cinisme del setmanari, és a dir, no es jutgen les qüestions pròpies com les dels altres.

És qüestionable si una associació d'estats –la UE no és realment ni una federació ni una unió– amb moneda única pot mantenir-la sense un Estat central, un pressupost central i un tresor que el suporti. L'Estat grec ha gastat més del que ha generat els darrers anys i ara ha de pagar el deute acumulat. No pot devaluar la moneda perquè no la controla, i per tant no pot fer res més que acceptar un préstec i fer estalvis per poder retornar-lo, però si no existeix un Estat europeu que pugui fer-ho, es produeix un mecanisme pervers: els que han de deixar els diners, països de la UE i l'FMI, demanen mesures extremes d'estalvi a Grècia per assegurar que el préstec podrà ser retornat, perquè el que és més important és el seu retorn. Hi ha per tant un risc que aquestes mesures facin entrar en deflació l'economia grega. Falta un nivell superior de poder polític i econòmic, l'equivalent al Govern Federal dels EUA, que pugui ajudar qui ho necessita i obligar-lo en contrapartida a fer una política fiscal i financera que faci compatible la seva recuperació amb els límits de disciplina econòmica de la federació o unió d'estats.

Per resoldre aquest problema, l'ECOFIN ha decidit dotar un fons en defensa de la moneda única de 750.000 milions d'euros, que permetrà ajudar els països en dificultats i ha obligat els estats membres a una política estricta d'equilibri financer, la qual cosa ha obligat els estats amb dèficit alt a ajustar-lo amb celeritat via reducció de la despesa, i per tant impactant fortament sobre les seves polítiques socials. Aquesta política reduirà el creixement en la mesura en què decreix la inversió pública i la despesa que creen activitat econòmica i ocupació. És, doncs, una política antikeynesiana que resulta comprensible perquè es genera per protegir l'euro com a primera prioritat i evitar atacs especulatius, i no tant per fer créixer l'economia dels estats en dificultats. És una política contrària a la desplegada per Franklin D. Roosevelt el 1933 i alineada amb la del seu

predecessor Herbert Hoover, que va fer quadrar els números del pressupost, però va empitjorar la crisi al reduir l'activitat econòmica.

La UE va néixer més en clau política que econòmica. La comunitat del carbó i l'acer, prèvia al Tractat de Roma, volia evitar una nova guerra europea posant en comú els recursos base de l'economia de la primera meitat del segle XX. El ràpid creixement de la Unió tenia com a objectiu l'extensió de la democràcia a Europa pels beneficis que representava formar part d'un mercat comú que feia impossible una nova guerra. La pèrdua de poder polític i econòmic dels estats membres era limitada, perquè el manteniment de polítiques fiscals i laborals diverses era compatible amb el mercat únic. L'euro com a moneda única i la creació del Banc Central Europeu han donat lloc, quan hem entrat en una crisi profunda com l'actual, a la necessitat d'homogeneïtzar polítiques econòmiques per aconseguir que els dèficits públics dels estats membres siguin similars. Això ha portat a la paradoxa que ara que la UE és més econòmica que en l'origen és quan els Estats perden més sobirania perquè les seves polítiques econòmiques venen necessàriament dictades des de la UE. És aquest i no un altre el preu que s'ha de pagar pel manteniment del mercat i de la moneda única.

La política britànica s'ha guiat tradicionalment pel foment d'una Europa continental no unida, amb objectius diversos i dispersos. Ara també. Probablement l'editorial de *The Economist*, que representa un atac a la credibilitat de l'euro perquè es planteja des de la base que només els països dintre d'aquesta moneda tenen problemes, no és del tot innocent. Hauríem d'avaluar les notícies de la precarietat de la nostra economia comptant amb aquest fet. Les notícies, també les de la premsa més

seriosa, no són neutres ni tenen intencionalitats concretes per atzar o capritx.